

Nič novega v deželi...

Po zgledu rimske vlade se je torej rešila tudi kriza deželne odbora v Furlaniji-Juljski krajini. Tudi tu se je kratkoma obnovilo staro politično zavezništvo in so bili potrjeni vsi deželni odborniki s predsednikom Comellijem na čelu. Javnost v deželi, ki gotovo ne more biti natančno seznanjena s strankarskimi razprtijami in zlasti s tržaškimi združbami, se upravičeno sprašuje, zakaj in predvsem čemu kriza deželne vlade pred dvema mesecema, če je zdaj vse ostalo pri starem. Ogromno večino ljudi v deželi namreč prav malo briga, če so stranke tako imenovanega laično - socialističnega bloka obljubile Krščanski demokraciji nekaj mest v odborih tržaške občine in pokrajine, zaradi česar je Krščanska demokracija baje pristala na obnovo starega zavezništva v deželnem svetu. Pojav Liste za Trst je, kot zgovorno kažejo vsakodnevni dogodki, imel za posledico, da je Trst za Italijane izven meja njegove občine in za Furlane takorekoč »odpisan«, saj vsi postanejo naravnost živčni, če kdo načinja tržaško problematiko. Obveznosti, ki so jih stranke obnovljenega zavezništva baje sprejele v korist Trst, so zato po našem le pretveza za vrnitev na staro, kot pa izraz resne politične volje, da se odobrijo nekateri upravni in zakonodajni ukrepi, ki naj koristijo Trstu.

Glede na dejstvo, da bodo že čez nekaj mesecev deželne volitve, sicer ni bilo pričakovati kdovekakršnih novosti, kar zaveda sestavo nove deželne vlade in njene

dalje na 5. strani ■

Stvarnost in intrige v Libanonu

Naravnost histerični protiizraelski vrišč, ki ga je dvignila večina obveščevalnih sredstev v Evropi in po vsem svetu proti Izraelu zaradi pomora v dveh taboriščih palestinskih beguncev v zahodnem Beirutu, je onemogočil trezno presojo dejstev. Šele zadnje dni se je dalo iz tega obtoževanja na splošno na račun Izraelcev izluščiti nekaj konkretnih dejstev, ki sicer ne odvezujejo izraelske vlade in vojaškega poveljstva od krivde, vendar omogočajo večjo objektivnost in upravičujejo civilni pogum tistih, ki se upirajo skušnjavi, da bi se prepustili antiizraelskemu razpoloženju in antisemitizmu, ki so mu dali ti dogodki novega zagona, a ki korenini daleč v preteklosti in ima na vesti tudi Auschwitz. Zdaj bi to protijudovsko sovraštvo opravičilo vse nekdanje pokole Judov s tistim, kar se je zgodilo v palestinskih taboriščih v zahodnem Beirutu.

Pri mirni presoji dejstev se pokaže verižna reakcija vzrokov in posledic za krvave dogodke v zahodnem Beirutu. Ne oziraje se na daljno in bližnjo preteklost se ozirimo samo na tisto, kar je neposredno povzročilo zadnji pomor v zahodnem Beirutu.

Če bi bil ameriški predsednik Reagan pustil, da Izraelci zasedejo tudi zahodni Beirut, bi bila s tem ostala Izraelcem neposredna odgovornost za vse, kar bi se bilo tam dogodilo. Izraelci bi bili zajeli Arafatove gverilce, toda morali bi bili ravnati z njimi kot z vojnimi ujetniki. Tako so ravnali z vsemi oboroženimi fedaini, ki so jih zajeli v južnem Libanonu, preden so prodrli do Beiruta. Ni znan niti en primer, da bi bili ubili kakega fedaina, ki se jim je

predal, ali celo njegovo družino. Civilne in vojaške žrtve so padle samo med boji in bombardiranjem fedajinskih taborišč, dokler so se ti upirali. Fotografije svetovnih poročevalnih agencij so kazale ujetje fedaine, včasih tudi ležeče na tleh ali z rokami sklenjenimi za vratom, ki so jih stražili izraelski vojaki. Pozneje so poslali ujetnike v ujetniška taborišča. Ni nam znano, kje so zdaj, toda ni dvoma, da so živi in zdravi, drugače bi bil že kdo protestiral.

S tem, da se je vtaknil v dogajanje ameriški predsednik Reagan, je sicer začasno zaustavil izraelsko zasedbo zahodnega Beiruta, hkrati pa je preprečil logičen in hiter vojaški zaključek izraelske vojaške akcije ter odvzel Izraelcem odgovornost za nadaljnji potek libanonske krize. Namesto da bi bili Izraelci z majhnimi žrtvami na obeh straneh zasedli zahodni Beirut in obravnavali tamkajšnje fedaine enako kot one, ki so jih bili ujeli že prej, to je kot prave vojne ujetnike, jih razorožili, internirali in nato prej ali slej poslali ven iz Libanona, v kako arabsko državo, ki bi jih hotela sprejeti (javilo se jih je več), so se morali ustaviti in prepustiti pobudo Združenim državam in njihovem posredovavcu. Ta — Habib — ki je sam arabskega pokolenja, se je skušal prikupiti arabskemu svetu in je hotel za vsako ceno politično rešiti Palestinsko osvobodilno fronto in njene voditelje, predvsem samega Arafata. Od tega si je tudi Reagan obetal velik politični dobiček v vsem arabskem svetu in ga odvrnil od tega, da bi si še iskal zaslombo pri Sovjetski zvezi, ki se je pokazala ob teh dogodkih zelo pasivna.

Rezultat je bil, kot znano, ta, da so Izraelci obstali pred zahodnim Beirutom, pogajanja s Habibom in Reaganom so se vlekla mesece in medtem se je obnovila in strumno organizirala libanonska Falanga, zasebna vojaška organizacija, ki združuje krščanske Libanonce, takoimenovane Maronite. Te so mohamedanski Arabci in Turki dolga stoletja strahovito preganjali in izvajali nad njimi pravi genocid. Požigali so njihove vasi v gorovju, kamor so jih potisnili, in klali krščansko prebivalstvo. Ti pokoli so zahtevali na desetisoče žrtev hkrati. O tem pišejo tudi slovenska pričevanja. To se je končalo šele s francosko okupacijo Libanona in s propadom turškega imperija na Bližnjem vzhodu. Toda sovraštvo takoimenovanih Druzov — libanonskih mohamedancev — do Maronitov je ostalo in prav tako želja po maščevanju in hkrati po enakopravnosti pri maronitskih kristjanih. Pod francosko upravo so se začeli naseljevati Maroniti tudi v mestih in so kma-

dalje na 2. strani ■

Helmut Kohl novi kancler?

Voditelj krščansko-demokratske opozicije v Zahodni Nemčiji Helmut Kohl bo po vsej verjetnosti 1. oktobra postal resen kandidat za novega kanclerja. V Bonnu so zasedali poslanci krščansko-demokratske stranke in bavarske krščansko-socialne zveze ter pri tajnem glasovanju določili Helmuta Kohla za kandidata za novega kanclerja. Za Kohla je glasovalo 288 poslancev, proti je bil en sam poslanec, eden pa se je vzdržal. V bonnskem parlamentu bo 1. oktobra glasovanje o nezaupnici vladi, ki ji predseduje socialdemokrat Helmut Schmidt. Če bo večina poslancev liberalne stranke 1. oktobra glasovala za nezaupnico, bo v naslednjih dneh gotovo izvoljen Helmut Kohl.

V bonških političnih krogih predvidevajo, da bo le nekaj liberalnih poslancev

glasovalo proti nezaupnici vladi predsednika Schmidta. To pomeni, da bo Kohl gotovo izvoljen za novega kanclerja. Voditelji zahodno-nemške krščanske demokracije in liberalne stranke so se sporazumeli, da bo nova vlada razpisala predčasne politične volitve.

Predstavniki krščanske demokracije in zastopniki liberalne stranke se še dalje pogovarjajo o programu nove koalicijske vlade. Predmet razprave je predvsem vprašanje nadaljnega gospodarskega razvoja v državi. Glasnik krščanske demokracije je izjavil, da bodo poslanci obeh strank novega političnega zavezništva glasovali proti osnutku proračuna, ki ga je bila predložila dosedanja vlada. Parlament bo v novem osnutku proračuna glasoval na koncu tega leta.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 26. septembra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 11.00 Mladinski oder: »Rokodelstvo redi svojega moža« — nemška ljudska. Prevod: Nande Vrbanjakov, dramatisacija: Marjana Prepeluh; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Narodnozabavna glasba; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Kulturna panorama — Zabavni program; 16.30 Šport in glasba; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 27. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Giacomo Puccini: Dekle z Zahoda — 1. dejanje; 11.20 Literarni listi; 12.00 Kulturni dogodki — Kako ti je ime? 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 16.00 Klasični album; 17.00 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 28. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Giacomo Puccini: Dekle z Zahoda — 2. in 3. dejanje; 11.30 Literarni listi — Segajmo po zvezdah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Karel May: »Winnetou«; 14.55 Diskoteka; 15.30 Zapiski s potovanj; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri... — Romantične melodije; 18.00 Andrzej Szypulski: »Zapri oči in šteje do deset«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 29. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Andrej Budal: »Na konju«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Baletna glasba; 11.30 Literarni listi; 12.00 Epigram — odraz časa in razmer; 12.45 Pristopanje k deželni oddaji: Slovenska skupnost: »Kmetijstvo, vrtnarstvo in cvetličarstvo v tržaškem gospodarstvu s posebnim ozirom na slovensko etnično skupnost«; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri... — Romantične melodije; 18.00 Slovenski umetniki na Montmartru; 18.20 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 30. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Andrej Budal: »Na konju«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Komorni koncert na ploščah; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na počitnice; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; — Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Karel May: »Winnetou«; — Krvno pobratimstvo; 14.55 Diskoteka; 15.30 Zapiski s potovanj; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri... 17.30 Romantične melodije; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 1. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Andrej Budal: »Na konju«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični koncert na ploščah; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pesniške podobe in usode; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 2. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Videti, vedeti, vaditi — mali leksikon telesne kulture in prostega časa; 8.30 Potpuri napevov in melodij; 9.30 Dramatizirani roman: Andrej Budal: »Na konju«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Duo Črtomir Šiškovič in Cornelius Frowein; 11.30 Literarni listi; 12.00 Magična ura; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno — Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Karel May: »Winnetou«; 14.55 Diskoteka; 15.30 Gremo v kino; 16.00 Klasični album; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Stvarnost in intrige v Libanonu

■ nadaljevanje s 1. strani

lu postali zaradi svoje večje izobrazbe in znanja tujih jezikov glavni dejavnik v libanonskem kulturnem, trgovinskem in tudi političnem življenju. Ustanovitev neodvisnega Libanona pa je povzročila nove komplikacije.

Tako krščanski kot mohamedanski Libanonci, ki so se čutili tudi plemensko ali, če hočemo, narodnostno različni, kot Druzi in Maroniti, so želeli lastni neodvisni državi, čeprav majhni. Toda Francija in Združene države so enako kot pozneje v Afriki smatrale, da je glavno enotnost teritorija, ne pa narodna identiteta in volja ljudstva, ki prebiva na njem, in to po teoriji, da državni teritorij določa identiteto državnega naroda in da se da državne narode poljubno ustvarjati (ta teorija je tudi opravičevala zatiranje in nasilno asimilacijo podložnih narodov in narodnih manjšin v Evropi ter priseljencev in Združenih državah oziroma Mehikancev in Indijancev, ki so jih anglosaški osvajevalci našli na ozemljih, ki so jih iztrgali Mehiki ali so jih osvojili na svojem prodiranju na zahod).

Libanonci so bili tako prisiljeni sprejeti skupno državo in živeti skupaj v njej, toda nasprotja niso izginila. Niso pa izbruhnila v krvave nemire in pokole, dokler so jih pustili drugi na miru. Obnašali so se omikano eni do drugih in si tudi pravično razdelili oblast. Predsednik republike je bil vedno kristjan, predsednik izvršne oblasti — vlade — pa vedno mohamedanec. Tako je postal Libanon ena najbolj omikanih držav ne le v Prednji Aziji, ampak na svetu. Postal je cvetoča, napredna država, prava domovina demokracije, zatočišče političnih beguncev in eden glavnih centrov bančništva na svetu. V Libanonu je izhajalo nad 90 dnevnikov (v Sloveniji so izhajali kvečjemu štirje, danes izhajajo trije).

Vse to je bilo uničeno, ko se je naselilo v Libanonu nekaj stotisoč palestinskih beguncev in si je tam uredila svoj glavni stan Palestinska osvobodilna fronta, potem ko jih je kralj Husein po velikem spopadu in pokolu (ki je daleč presegel sedanjega) pogнал iz Jordanije. Palestinci so zanesli v Libanon politični, zlasti arabsko-nacionalistični in mohamedanski fanatizem, ščuvali tamkajšnje mohamedance, ki so jih hoteli potegniti (in so jih delno tudi potegnili) na svojo stran in uničiti vse kulturne in politične, pa tudi gospodarske pridobitve krščanskih Libanoncev. Libanon naj bi postal mohamedanska arabska država, oporišče Palestinske osvobodilne fronte. Maroniti so bili potisnjeni v obrambo in v stiski zaradi preganjanj so si ustanovili Falango ter se tudi sami politično sfanatizirali. Vrstili so se udarci in protiidarci, pokoli in maševanja, včasih na območju posameznih vasi, včasih na širšem območju in tudi v središču Beirutu. Vse to se je dogajalo še pred malo časa. Gospodar v Libanonu je bila dejansko Arafatova Palestinska osvobodilna fronta.

Ko so se Izraelci na Reaganovo zahtevo ustavili pred zahodnim Beirutom, so izkoristili priložnost in se naglo organizirali falangisti, ki so jih dogodki sami napravili za zaveznike Izraela. Njihov predstavnik

Gemayel je bil, po stari tradiciji, izvoljen za novega libanonskega predsednika. Po dolgih pogajanjih je Arafat sicer pristal na to, da odide s svojimi fedaini iz Libanona in da prenese drugam sedež svoje Palestinske osvobodilne fronte, toda hotel je tudi tokrat prevarati Izraelce in je pustil v zahodnem Beirutu nekaj tisoč — poročila govorijo o dva do šest tisoč — fedainov, preoblečenih v civiliste. Skrili so se med civilnim prebivalstvom, predvsem seveda v begunskih taboriščih. Njihov atentat na Gemayela je razjezil Izraelce in spraval v bes Falango. Ko so Izraelci iz maševanja prodrli v zahodni Beirut, so Falangi prepustili nalogo, da po svojih seznamih poišče in polovi v taboriščih skrite fedaine. Pri tem pa so falangisti izkoristili priložnost in pobili ne le fedaine, ki so jih našli, ampak tudi ljudi v hišah, kjer so jih našli. Izraelci bi bili morda lahko to preprečili, če bi bili hoteli, in njihova krivda je v tem, da tega niso storili. Prepustili so se starodavni navadi, da zmagovalci poplačajo svoje zaveznike s pravico do svobodnega maševanja in plenitve za določen čas po zmagi. Ta navada je veljala že v starem veku tudi pri Rimljanih in potem skozi ves srednji vek tudi v omikani Evropi. Kot vidimo, je v navadi še zdaj na Bližnjem vzhodu.

To, kot rečeno, ne odveže Izrael krivde in tem manj Falango, vendar pa je treba upoštevati dejansko število žrtev, ki jih je verjetno precej manj, kot so govorila poročila v prvi ihti in razburjenju — Rdeči križ je baje ugotovil, da jih je bilo okrog 700 — in tudi to, kdo je dejansko moral. To so bili falangisti, v svojem maševanju in zmogostavnem besu, po tolikih žrtvah, ki so jih sami pretrpeli, in ne Izraelci.

Lahko se reče, da je bil in je največja nesreča tako za Palestinsko ljudstvo kot tudi za Libanon zviti in makiavelistični Arafat, ki živi kot milijarder na račun ubogega palestinskega begunskega ljudstva in ga podi kot pastir ovce iz nesreče v nesrečo ter mu ne pusti, da bi se končno umirilo in ustalilo.

Izraelce pa utegne pripeljati v nesrečo zagrizeni in maševalni Begin. Morali bi ga čimprej zamenjati s kakim treznejšim politikom.

Bati pa se je tudi, da bodo tri zahodne države — Združene države, Francija in Italija — z novo odpošiljativjo »mirovnih« vojaških oddelkov iskale v Libanonu le svoj prestiž in spodbudile nove spletke z ene ali druge strani, ki naj bi koristile njihovi politiki na Bližnjem vzhodu in drugje — to velja posebno za Združene države — namesto da bi iskale kako trajno in pametno rešitev. Taka rešitev bi bila v tem, da takoj zapustijo Libanon tako izraelske kot sirske okupacijske čete, in morda razdelitev Libanona v krščansko in mohamedansko državo. Toda mirovni oddelki treh zahodnih držav gotovo ne bodo v prid taki pametni rešitvi in zato lahko pričakujemo podaljšanje tamkajšnjih periodičnih izbruhov sovražstva — morda v nedogled.

REKA IZBRALA NOVO STRUGO

Čeprav je reka Reka te dni izbrala novo podzemsko strugo in se ne zliiva več v Škocjanske jame, ne bo težav pri oskrbi tržaškega in kraškega vodovoda. Ravnatelj vodovodnih uslug ACEGE inž. De Vescovi meni namreč, da se je le desetina vode, ki se je pretakala po Škocjanskih jamah zlivala v Timavo. Že več let pa črpajo le četrtino vode za tržaški in kraški vodovod iz Timave, ostalo pa iz bližnjega izvira pri nekdanjih Sardečevih mlinih.

Reka Reka se zdaj izliva v brezno, ki se je odprlo sredi struge in teče po nižjem podzemskem nadstropju na prelomu flišastega in apnenčastega sveta. Potapljači preučujejo sedanji tok Reke, nato pa bo v Motovunu sestanek, na katerem bodo preučili prve izsledke in sprejeli ustrezne ukrepe. V Škocjanske jame se zdaj izlivajo le studenčni izvirkvi. Do podobnih sprememb toka Reke je prišlo že večkrat v tem stoletju.

Spomenik nacističnim žrtvam

V Lepeni nad Železno Kaplo na Koroškem so v nedeljo, 19. t.m., odkrili spomenik žrtvam, ki so jih nacisti pobili pri Hojnikovi domačiji. Januarja leta 1944 so nacisti ustrelili 89-letnega hišnega gospodarja, njegovega 59-letnega sina ter 46-letno ženo. Domačijo so zažgali.

Odkritja spomenika so se udeležili predstavniki Zveze koroških partizanov, predstavniki Zveze borcev iz Slovenije ter predstavniki občinske uprave v Železni Kapli z podžupanom na čelu. Podpredsednik Zveze koroških partizanov Kuhar je v svojem govoru naglasil, kako je treba mlajši generaciji sporočiti, da je bila pot do svobodne Avstrije težka in krvava. Le na ta način, je nadaljeval govornik, bo mlada generacija znala ceniti svobodo, in se bo zavzemala za to, da se stari časi nikdar več ne vrnejo. Udeležence na slovesnosti je pozdravil tudi predstavnik Zveze borcev iz Slovenije inženir Zavčar. Spregovoril je nadalje predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Wie-

ser, nekaj besed pa je spregovoril še podžupan iz Železne Kaple. Za kulturni spored pa sta poskrbela zbor slovenskega prosvetnega društva ZARJA iz Železne Kaple in ženski oktet z Obirskega.

—o—

TURŠKI PREDSEDNIK OBISKAL JUGOSLAVIJO

Te dni je bil na uradnem obisku v Beogradu turški predsednik, general Evren. Kot poročajo tiskovne agencije, se je turški predsednik pogovarjal s predsednikom Stamboličem o aktualnih mednarodnih vprašanjih, zlasti pa o problemih na Balkanu in v Sredozemlju. Turški predsednik in jugoslovanski predsednik Stambolič sta proučila tudi stanje gospodarskih in političnih odnosov med obema državama.

V intervjuju za jugoslovansko televizijo je predsednik Evren izrazil željo, da bi med Turčijo in Jugoslavijo prišlo do večjih stikov in zlasti do pogostih srečanj, saj bi vse to prispevalo k večjemu sodelovanju na Balkanu. General Evren je omenil uspehe, ki jih je sedanji vojaški režim v Turčiji dosegel v boju proti terorizmu in v prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo.

NOVE PODRAŽITVE

Na začetku prihodnjega meseca se bodo v Italiji podražile vozovnice na železnicah, letalske tarife in telefonske tarife. Železniške tarife se bodo prvega oktobra podražile za 10 odstotkov, v naslednjih dneh pa so predvidene podražitve tudi za telefonske pogovore in letalske prevoze.

Nenadna smrt časnikarja Mayerja Grega

Zadet od srčne kapi je prejšnji teden iznenada umrl tržaški časnikar Roberto Mayer Grego, ki je bil do nedavnega glavni in odgovorni urednik tednika »Il Meridiano«, še prej pa urednik v časnikarskem oddelku deželnega sedeža Radiotelevizije v Trstu. Bilo mu je 45 let. Pokojnik je bil ne samo poklicno, temveč tudi po duši časnikar, saj ga je vse zanimalo, od dnevne politike do kake cestne ali druge nesreče.

Slovenci ga bomo ohranili v spominu predvsem zato, ker je med prvimi italijanskimi časnikarji navezal stike ne samo s svojimi stanovskimi tovariši, temveč skušal tudi razumeti naše probleme. Lahko rečemo, da se je v slovenski družbi dobro počutil, čeprav se ni mogel otresti nekaterih občutkov in predsodkov, ki jih je po vsej verjetnosti podedoval od družbe, ki ga je vzgajala v mladih letih. Marsikdaj smo zato v njegovi družbi imeli vtis, da se čuti razdvojenega, čeprav ni skrival volje, da bi se še bolj približal slovenskemu človeku.

Njegova iznenadna smrt nas je ne samo presenetila, temveč tudi razžalostila, saj bi kot zelo sposoben pisec lahko še veliko naredil za omikano sožitje med večino in manjšino. Hudo prizadeti ženi, otrokom in drugim sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

—o—

NAMIGI POLJSKEGA REŽIMA NA RAČUN CERKVE

Na Poljskem se opažajo novi svarilni namigi režima na račun Cerkve. Tokrat je na vrsti glasilo Združene kmečke stranke, ki velja za privesek komunistične partije. Glasilo posebej kritizira govor, ki ga je imel pred dvema tednoma škof iz Przemysla; temu pripisuje napade na državne oblasti in policijo pa tudi zahteve po osvoboditvi internirancev in po ponovni svobodni dejavnosti vseh sindikatov, torej tudi SOLIDARNOSTI. Za tem napadom pa se po mnenju opazovalcev skriva predvsem bojazen, da bi se še povečal vpliv poljske Cerkve na poljedelske množice. Zdi se dalje, da skuša režim posvariti voditelje Cerkve na Poljskem, naj brzdajo izjave in delovanje duhovnikov, ki jih hoče oblast opečatiti kot radikalne, kar je že namig na skrajnost.

Kriza v tridentinski avtonomistični stranki

V vrstah Tridentinsko - tirolske ljudske stranke, ki je druga najmočnejša stranka v tridentinski pokrajini, je nastala huda kriza. Na zadnjih deželnih volitvah je ta stranka prejela 40 tisoč glasov in ima v deželnem svetu pet svetovalcev. Vse kaže, da gre za spor med skupino, ki jo vodi senator Fontanari, in skupino dosedanjega političnega tajnika Prunerja.

Senator Fontanari je bil na zadnjih političnih volitvah izvoljen na skupni listi med Južno-tirolsko ljudsko stranko in Tridentinsko - tirolsko ljudsko stranko. Pred kratkim je Fontanari sklical sejo pokrajinskega vodstva stranke in na tej seji je bil za tajnika izvoljen Franco Tretter. S tem so udeleženci seje ugotovili, da je mandat prejšnjemu tajniku potekel.

Tajnik Pruner pa se ni vdal in je sklical zasedanje izrednega kongresa svoje stranke, na katerem je bil senator Fontanari izključen iz stranke in so udeleženci kongresa tako spremenili strankin statut, da je bilo odpravljeno mesto političnega tajnika in je bil za predsednika izvoljen Enrico Pruner. Gre vsekakor za hudo krizo, ki utegne imeti občutne posledice za nadaljnje življenje te tridentinske avtonomistične politične skupine.

OLAF PALME JE ZMAGAL

Čez dva tedna se bo v Stokholmu sestal novi švedski parlament, ki bo vzel na znanje izvolitev socialdemokratskega voditelja Olofa Palmeja za novega ministrskega predsednika. Na političnih volitvah v nedeljo je socialdemokratska stranka napredovala za 2,2 odstotka glasov v primerjavi s prejšnjimi volitvami, kar pa ji zadostuje, da bo lahko po šestih letih ponovno prevzela oblast v državi, čeprav z zunanjo podporo komunistov. Na nedeljskih volitvah je sicer dosegla največji uspeh konservativna stranka, ki je napredovala za 3,1 odstotka in s tem postala najmočnejša stranka opozicije. Dosedanja vladna koalicija je bila poražena, ker je

na volitvah znatno nazadovala liberalna stranka, ki je izgubila kar 17 poslancev.

Socialdemokrati torej ponovno prihajajo na oblast, vendar se bodo morali soočiti z vrsto težavnih problemov, zlasti gospodarske narave. Na Švedskem je trenutno brezposelnih 3,5 delovne sile, državne primanjkljaj znaša 13 milijard in 500 milijonov dolarjev, zadolžitev v tujini pa 8 milijard in 200 milijonov dolarjev. Socialdemokratska stranka poudarja, da bo skušala odpraviti gospodarske in socialne težave zlasti z reformo davčnih dajatev in s povečanjem javnih izdatkov v korist pokojnin in socialnega skrbstva nasploh.

Dve slovenski noviteti na repertoarju SSG v Trstu

Dve slovenski noviteti — Kmeclovi »Mutasti bratje« in Rebulova farsa »Hribi, pokrite nas«, pa še »Delitev« trenutno najpopularnejšega italijanskega pisatelja Piera Chiare, ki bo prvič izvajan v slovenščini — to so glavne novosti repertoarja Slovenskega stalnega gledališča, ki so ga v sredo predstavili v časnikarskem krožku v Trstu.

Matjaž Kmecl, minister za kulturo pri Izvršnem svetu Slovenije, je nalašč za tržaško gledališče napisal poljudno igro s prikazom dogodkov ob pogrebu na Koroškem. Ta avtorjeva Koroška pa zajame vse zamejstvo, tako da obravnavano tematiko živo občutimo na svoji koži. Dogaja se na veliki slovenski koroški kmetiji sredi nemškega morja, kjer so doma trije mutasti bratje, ki pa prelepo pojejo, kadar se ga napijejo in tako postanejo turistična zanimivost. V njihovo sestro se zagleda sin domačega hlapca, renegat. Dogodki okrog pogreba gospodarja kmetije osvetlijo številna vprašanja manjšinske narodne skupnosti.

Alojz Rebula se prvič predstavlja z odrskim delom, ki ga je preuredil po radijski igri. Pisatelj nakaže mit o kralju Matjažu, ki napove vojno nebu, a se spopad konča z njegovim pogreznem pod skladovi Nanosa. Ta mit od blizu spominja na starogrški mit o Prometeju, uporniku proti Zeusu. Največji človekov greh objestnost je globoko prikazan v Matjažu, ki ni dobrohotnej iz slovenske ljudske tradicije, pač pa izzivalec usode, ki se iz objestnosti spopade z nemogočim.

Tretja novost je odrska postavitev romana Piera Chiare »Delitev«. Gre za zgodbo uradnika sredi gospodujočega fašizma, ki se priženi v družino treh samskih sester in s katerimi bo delil usodo in posteljo do zadnjega zdihljaja.

Poleg že omenjenih del bomo v letošnji sezoni gledali še »Hvalisavega vojaka« Titusa Macciusa Plautusa, Strindbergov »Smrtni ples«, Inkretov »Eros tanatos«, »Mesec dni na vasi« Turgenjeva v izvedbi novogoriškega gledališča in Goldonijevega »Slugo dveh gospodov« v izvedbi ljubljanske Drame. Otrokom pa bo naše gledališče postreglo z Marcovaldom Itala Calvina.

Na tiskovni konferenci je predsednik gledališča Bogo Samsa poudaril, da je bila

lanska sezona dokaj uspešna, saj je gledališče uprizorilo skupno 229 predstav, ki jim je prisostvovalo okrog 55 tisoč gledalcev. Poleg tega se je razširil upravni svet, saj so vanj vstopili tudi predstavniki goriškega kulturnega življenja in pokrajinske uprave. Obenem je izrazil željo, da bi se v upravni svet v novi sezoni vključili tudi predstavniki videmske pokrajine. Samsa je omenil tudi finančne težave gledališča, saj letošnji proračun predvideva kar 1.273 milijonov lir pasivnih obresti. Zato je nujno, da država končno le uredi položaj stalnih gledališč in s posebnim zakonom zbrise stare dolgove in to na osnovi posebnega zakona ali v okviru celovite rešitve problemov slovenske manjšine z globalnim zaščitnim zakonom.

Dan kmetijstva v Boljuncu

Dolinska občinska uprava je na dvo-rišču in v prostorih občinskega gledališča v Boljuncu priredila od 17. do 20. septembra »Dan kmetijstva«, ki je bil letos že drugi. Prireditve je potekala v znamenju gesla Gospodarska panoga — prosti čas.

Organizatorji so si zamislili zelo bogat program, ki si ga je bilo vsekakor vredno ogledati. Prireditve se je začela z okroglo mizo na temo »Kmetijstvo in prehrana — združne oblike služb, poslovanja in predelave«. Pri tej okrogli mizi so sodelovali izvedenci iz naše dežele, Emilie-Romagne in iz Slovenije. Okrogla miza je skušala razčleniti splošno krizo kmetijstva v državi in tudi nakazati nekatere rešitve, kot npr. združništvo. Nekoliko več časa pa bi lahko zborovalci posvetili tudi vprašanju našega kmetijstva.

Organizatorji so poskrbeli, da so med predavanja uvrstili tudi nekaj glasbenega programa, tako je v soboto nastopila godba na pihala iz Ricmanj. Na prireditvi so ocenjevali najlepše grozdne primerke, zvečer pa je bilo na vrsti predavanje o pridelovanju oljčk, ki je zbudilo precejšnje zanimanje pri prisotnih. Nedeljsko jutro je bilo posvečeno živinoreji. Člani zadruge »Dolga krona« so prignali na razstav-

ČETRTI PRAZNIK

»MANDRERJEV« V PODLONJERJU

V nedeljo popoldne je bilo na Mandriji v Podlonjerju zelo živahno. Slovenski kulturni društvi S. Škamperle in Union sta priredili četrti Praznik mandrjerjev, ki je lepo uspel. Praznik je za ta mestni okraj nedvomno zelo pomemben, saj izpričuje tudi na ta način prisotnost našega človeka v Trstu. Obiskovalcem so domači prosvetni delavci postregli z domačimi jedmi, odlično kapljico in ... veselim vzdušjem. Na prazniku so tudi zbirali podpise za vrnitev Narodnega doma pri Sv. Ivanu in se obvezali, da bodo v kratkem pripravili tečaj izdelovanja narodnih noš. Naj omenimo, da so organizatorji povabili vse tiste, ki jih imajo, da se udeležijo nedeljskega praznika. Za veselje na prazniku je poskrbela folklorna skupina SKD Tabor z Opčin, ki je ob spremljavi Aleksandra Ipavca zaplesala venček belokranjskih, prekmurskih in zagorskih plesov.

ljalni prostor svoje govedo, obiskovalci pa so si lahko ogledali tudi male živali in čebele ter vse, kar je v zvezi z čebelarstvom in vinsko posodo. Pripravili pa so tudi fotografsko razstavo o gozdnih živalih amaterjev kluba Diana iz Kočevja. Cvetličarsko - vrtnarska zadruga je pripravila svojo razstavo, prav tako je bila zanimiva etnografska razstava KD J. Rapotec iz Prebenega in stojnica s strokovnim čtivom.

Prireditelji so poskrbeli tudi za razstavo goveje živine. Prijavilo pa se je 43 glav za nagradni natečaj. Ocenjevalci so podelili vrsto nagrad in priznanj našim živinorejcem, kar bo gotovo spodbudno vplivalo na druge živinorejce, da bodo še bolj skrbeli za svojo živino.

Ponedeljkov zaključni večer na Kmetijskem prazniku v Boljuncu se je zaključil s predavanjem prof. Terčelja o čebelji boleznih varoazi. Ker čebelarstvo zadnje čase zanima vedno večje število ljudi, je tudi to predavanje imelo dovolj skrbnih in pozornih poslušalcev.

Prireditve je torej lepo uspela ne samo kot gospodarska in študijska pobuda, ampak tudi kot družabnost, saj je bilo poskrbljeno za zabavo.

—o—

UMRLA JE PROF. ROŽA ŠTURM

Z daljšo zamudo je prišla te dni v Trst vest, da je sredi aprila v Beogradu umrla prof. Roža Šturm, v visoki starosti nad 80 let. Pokojnica je prišla v Trst takoj po zadnji vojni in je na slovenskih višjih srednjih šolah dobro desetletje poučevala zgodovino. Napisala je tudi tri zgodovinske učbenike, za stari, srednji in novi vek, ki so izšli pri prosvetnem odseku zavezniške vojaške uprave.

Rajna profesorica Roža Šturm je bila po rodu Srbkinja, vdova po slovenskem častniku, ki je izgubil življenje neposredno po koncu vojne v Sloveniji. Številni nekdanji učenci jo imajo v spominu kot dobro in prijazno profesorico, globoko ver- no in veliko prijateljico Slovencev.

Novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu

Novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič je te dni opravil vljudnostni obisk pri predsedniku deželne vlade, odvetniku Comelliju, s čimer se je dejansko predstavil širši javnosti v naši deželi. Drago Mirošič je star 42 let in je po poklicu pravnik. Pred leti je bil tajnik komisije za mednarodne odnose pri Skupščini socialistične republike Slovenije, nato pa je bil član slovenskega izvršnega sveta, kjer se je zanimal zlasti za odnose z Italijo, oziroma za vprašanja, ki so v zvezi z izvajanjem Osimskih spora-

zumov. Doma je iz Lokve pri Divači in zato odlično pozna tudi razmere v Furlaniji-Julijski krajini.

Jugoslovanski diplomatski zastopnik Mirošič in predsednik deželne vlade sta se pogovarjala o stanju odnosov med Furlanijo - Julijsko krajino in sosednjima republikama Slovenijo in Hrvaško. Govor je bil tudi o položaju slovenske narodne skupnosti in italijanske v Jugoslaviji ter o nadaljnjem delovanju delovne skupnosti ALPE ADRIA, katere začasni predsednik bo v kratkem postal predsednik Comelli.

Nič novega...

■ nadaljevanje s 1. strani

ga programa. Stranke in zlasti njihovi neposredno prizadeti predstavniki se že pripravljajo na novo volilno preizkušnjo in je jasno, da jih bolj zanima, kako bo volilni zbor presodil njihovo delo, kot pa da bi si belili glavo s staro in novo tržaško problematiko.

Za stvar demokracije na splošno in za urejanje konkretnih problemov v deželi še posebej taka rešitev krize deželne vlade, kakršni smo priča te dni, nikakor ne more biti spodbudna. Če je namreč vse ostalo pri starem, pomeni, po zdravi pameti, da vzroki in razlogi za odstop niso bili upravičeni, oziroma da zainteresirane politične sile nimajo niti trohice domišljije, da bi vsaj skušale s prepričljivimi argumenti opravičiti svoje ravnanje. Ni to znak miselne utrujenosti, da ne rečemo še kaj hujšega?

Slovensko stalno gledališče razpisuje delovna mesta

ELEKTRIKARJA, ODRSKEGA DELAVCA IN REKVIZITERJA.

Pogoji: italijansko državljanstvo, obvladaje slovenščino, končana obvezna šola, odslužen vojaški rok.

Pismene prošnje sprejema uprava SSG, Trst, Ul. Petronio 4 (Kulturni dom), do 30. septembra 1982 ali do zasedbe delovnega mesta.

OBČANI VRHNIKE NA OBISKU V GONARSU

Občini Gonars in Vrhnika sta se pred leti pobratili in vzpostavili medsebojne stike. Do takega srečanja je prišlo tudi preteklo nedeljo, ko je dospelo v Gonars nad tristo občanov z Vrhnike. Zjutraj so goste sprejeli domačini iz Gonarsa pred županstvom, kjer je najprej spregovoril gonarski župan, za njim pa še predsednik občinske skupščine Vrhnika. Zatem so odšli v sprevodu do kostnice, kjer so pred spomenikom položili venec. V popoldanskem srečanju so sodelovali pevski zbori, godbe in folklorne skupine iz obeh občin.

PRISPEVEK ZA ŠOLO V ŠTEVERJANU

Občinska uprava v Števerjanu je pravkar prejela obvestilo od dežele, da ji je ta nakazala vsoto 280.927.000 lir za dograditev osnovne šole s celodnevni poukom. S to vsoto bodo namreč dokončana zunanja dela — oprema in vse, kar je še potrebno. Tako bomo imeli v Števerjanu najmodernejšo in najlepšo osnovno šolo od vseh slovenskih v Italiji. Tudi to potrjuje pravilnost politike Slovenske skupnosti in dela čast števerjanskim upraviteljem, ki so bili na tej listi izvoljeni.

Potrjena potreba po medobčinskem sodelovanjem

V torek, 14. septembra, sta se v palači občinske skupščine v Novi Gorici sestali delegaciji občine Gorica in Nova Gorica. Po prvem uradnem srečanju v Gorici takoj po izvolitvi predsednika Debeljaka je pomenilo srečanje v torek nadaljevanje stikov, ki jih občini gojita že več kot dvajset let. Šlo je pravzaprav za potrditev veljavnosti in potrebe teh stikov, ki so podlaga raznovrstnim oblikam sodelovanja med Gorico in Novo Gorico.

Goriško delegacijo je vodil župan dr. Antonio Scarano, prisotni pa so bili še podžupan Del Ben, predsednik trgovinske zbornice Delio Lupieri in generalni tajnik občine dr. Giulio Senni. V občinski palači je goriške goste pozdravil predsednik skupščine Zorko Debeljak s sodelavci, prisotni so bili predsednik IS Albert Bevčič, predsednik trgovinske zbornice Benjamin Besednjak, predsednik komisije za stike z zamejstvom Rajko Korenč in tajnica te komisije Janka Frančeškin.

Najprej je predsednik Debeljak izrekel dobrodošlico »prijateljem in gostom«, kot

Prvi mednarodni violinski natečaj

Gorica, ki je znana po tem, da ima priznane mednarodne prireditve (festival folklorne, pevsko tekmovanje »C.A. Seghizzi«), je bila prejšnji teden prizorišče še enega mednarodnega natečaja; tokrat je šlo za prvi mednarodni natečaj violinistov, ki ga je organiziralo glasbeno združenje »R. Lipizer«; združenje, ki je v zadnjih letih razvilo zelo bogato glasbeno dejavnost s prirejanjem koncertov, glasbenih matinej, srečanj. Letos si je naložilo še to nalogo, da je organiziralo v Gorici prvi mednarodni natečaj za violiniste. Prireditve je doživela velik uspeh tako po številu nastopajočih kot tudi po organizacijski plati; publika je bila številna, kvaliteta nastopajočih je bila visoka, mednarodna žirija je častno opravila svojo nalogo. Prvo mesto je podelila violinistki iz Južne Koreje, Hae Sue Kang, drugo in tretje mesto z enakim številom točk Takumi Kubota in Kuniko Nagata iz Japonske; slednja je prejela tudi posebno nagrado za najboljšo izvedbo skladbe R. Lipizerja. Posebno nagrado je prejel tudi Boris Kuschnir za izvedbo Beethovne sonate op. 12.

je imenoval goriške predstavnike, in s tem že podčrtal pomen oziroma smisel medobčinskih stikov, ki so zares prijateljski in odkritosrčni; zatem je sam nanizal nekatere probleme, ki jih obe mesti morata reševati skupno. Člani delegacij so si nato izmenjali misli o nekaterih skupnih vprašanjih in o izvajanju onih predpostavk iz osimskih sporazumov, ki pobliže zanimajo našo obmejno območje. Tu pridejo v poštev sabotinska cesta, cestne povezave z osrednjo Slovenijo, in sicer izgradnja avtoceste po Vipavski dolini do Razdrtega, solkanski jez in izgradnja izravnalnega bazena na goriški strani Soče.

Zatem je bil govor o potrebi varstva okolja in o možnostih ekonomskega, zlasti industrijskega sodelovanja v obmejnem pasu. Delegaciji sta si izmenjali tudi predloge o drugih oblikah sodelovanja na področju kulture, športa in množičnih prireditvev, ki so pri nas že ustaljene. Vsa ta vprašanja, vključno tudi ona, ki se tičejo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, bodo predmet diskusije na srečanjih komisij, ki sta jih občinski upravi imenovali in ki se bodo sestale v mesecu oktobru. Komisije so zadolžene za obravnavo vprašanj s treh področij: gospodarstva, prostorskega načrtovanja, kulture in družbenih dejavnosti. Na srečanju so bila vprašanja obravnavana na zelo jasen in odkrit način, kar je jamstvo, da bosta občinski upravi zastavili vse sile, da se odprti problemi rešijo v mejah pristojnosti občin. Kar pa je predvsem važno — vsaj po našem mnenju — je dejstvo, da je bila potrjena volja in še zlasti potreba po nadaljnjem sodelovanju. Obmejna politika je po mnenju nekaterih opazovalcev zadobila drugačne, rekli bi negativne aspekte, češ da je v nekaterih krogih prevladalo mnenje, naj bi obmejno politiko spremenili in s tem šli korak nazaj. Objektivno gledano ni to »nevarnosti«, saj je bilo prav to srečanje in še zlasti nakazani program nič drugega kot potrditev, da se nadaljuje po že pred mnogimi leti začrtani poti, oziroma da se sodelovanje izboljša in okrepi. Ta volja je bila potrjena na sestanku v Novi Gorici in prihodnji tedni nam bodo pokazali, kako se bo sodelovanje obeh Goric oblikovalo v prihodnosti. Mnenja smo, da so postavljeni vsi pogoji, da se sodelovanje izboljša, saj je to v interesu obeh mest in celotnega obmejnega prebivalstva.

Priznanje krvodajalcem iz Sovodenj

Na odprtem prostoru kulturnega društva Skala v Gabrjah je bilo v nedeljo, 12. septembra, srečanje sovođenjskih krvodajalcev in njihovih družinskih članov. Tajnica združenja krvodajalcev Marinka Batič-Tomišič se je v svojem pozdravnem govoru najprej spomnila pete obletnice delovanja tega združenja in poudarila njegov humanitarni značaj. Število krvodajalcev se je letos povečalo za dvanajst članov in trenutno sovođenjska sekcija šteje 92 članov, med katerimi je tudi veliko šte-

vilno mladih. Številni so tudi tisti, ki so zelo vztrajni in nudenju krvi; tistim, ki so desetkrat darovali kri, so na tej krajši slovesnosti podelili priznanja in sicer: Giovanni Bernardis, Vilko Fajt, Jožef Florenin, Gabrijel Devetak, Dominik Kovic in Oskar Juren. Srečanje se je nadaljevalo v prijetnem razgovoru s člani krvodajalcev iz drugih občin pokrajine in krvodajalcev Rdečega križa iz Škofje Loke; med kulturnim sporedom je sodeloval otroški zbor društva Skala, ki ga vodi Anton Klančič.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Al' prav se piše »Zilja« ali »Zila«?

Na začetku šestdesetih let je izšel nov Slovenski pravopis, ki je med drugim prinašal tudi novosti v pisanju. Namesto dotedanega »bralec« naj bi zanaprej pisali »bravec« ter podobne stvari. Po slovenskih listih se je vnela takrat huda pravopisna pravda, saj slovenska javnost ni več vedela, v katerih primerih naj se piše po novem »v« in v katerih naj ostane stari »l«. Menda na Bledu so na tablo ob čolnarni zapisali celo »čovn«. Po nekaj mesecih prerekanja se je potem odločilo, da naj »bralec« ostane tudi zanaprej.

Od takrat je na področju slovenskega pravopisja zavladalo zatišje, ki pa očitno ni bilo zdravo, saj so mnogi problemi ostali. Pred kratkim pa so za nov ustvarjalen nemir poskrbeli na Koroškem. List »Naš tednik«, ki izhaja v Celovcu, je objavil nekaj pisem svojih bralcev, v katerih sta, pravzaprav le dva od njih, skušala razčistiti, če je pravilna pisava »Zila« ali »Zilja«. Slednjo menda spet določa Slovenski pravopis. In kot kaže ponesrečeno, saj domačini govorijo le prvo obliko.

Duhovi so se tako razvneli, kakor v Prešernovem času (Al' prav se piše kaša ali kasha?), da je eden od dvojice, ki se je čutil osebno prizadetega, za nemško napisanim pismom odpovedal »Naš tednik«.

Problem pa seveda tudi tokrat ostaja. Gre za plaz, ki ga je sprožil nemškonacionalni pritisk v prejšnjem stoletju. Nemškonacionalna propaganda je spravila slovensko izobraženstvo v takšen občutek nebogljenosti, narodne majhnosti in zaostalosti, da so se popolnoma predali panslovanski ideologiji kot edini rešitvi. Niso več čutili slovenstva kot samostojne narodnosti in jezika, temveč samo še nekako slovanstvo, ki sega »od Trsta do Vladivostoka«. V slovensko časnikarstvo so vnašali pravo poplavo besed iz drugih slovanskih jezikov, predvsem iz ruščine, pa tudi češčine in srbsčine. Mislili so, da vnašajo pač le besedje, ki ga je slovenščina morala imeti, ko je bila še skupna slovanščina in da ji samo vračajo njeno nekdanjo podobo.

Predstavljaljo so si, nepoznaje osnovnih pojmov sociologije in pomena stare kmečke kulture, da je slovenski človek tako primitiven, da je celo najbolj vsakdanjo besedo »ja« prevzel od Nemcev. Pa so jo prepovedali in uvedli znova dozdevni slovanski »da«, čeprav slovensko ljudstvo tega v pogovor nikoli ni sprejelo in se sliši še danes bedasto, če jo kdo izgovarja.

Slovensko izobraženstvo seveda po zgledu češke in nemške meščanske gospode ni hotelo biti na isti ravni kot slovenski kmet, temveč nekaj boljšega. To so hoteli prikazati tudi v pogovoru in jeziku. Tako so žene nenadoma postale »soproge«, niso več rodile otrok, marveč jih (po srbsko) le še »povijale«. Novakovka ni hotela biti več to, temveč »Novakova« (po rusko). V slovenščini pa bi to pomenilo, da izhaja iz hiše, kjer pravijo »pri Novakovih«.

Kasneje so treznejši jezikoslovci, kot npr. Skrabec ali Breznik, v veliki meri vrnili slovenščini njeno pravo podobo, mnogo pa je še ostalo.

Med temi vsedlinami gotovo prisiljeni »lj« in »nj«, ki naj bi ubogi »trdi« in »nerodni« slovenščini pričarala slovansko mehko. Nekdanja Lublana je postala in ostala pomehčana »Ljubljana«, ob kateri se domačinu in tujcu jezik zapleta. Celozdeležnik zaskrbujoč je postal

»zaskrbljujoč«, torej s cmokom v ustih. Tako naj bi menda govorili stari Slovani. In med take primere sodi tudi »Zilja«.

Ostanki panslovanske in rusofilске ideologije, ki ji je na Koroškem v svoji naivnosti streigel sicer prizadevni Matija Majar Zilski. Tiste ideologije, ki so jo na pragu tega stoletja širili slovenski liberalni listi, predvsem ljubljanski »Slovenski narod«, tržaška »Edinost« in ljubljanski »Slovanski svet«, ki so izhajali s podporo ruskega denarja, pritekajočega predvsem preko mladočeške banke »Slavija«.

Panslovanska ideologija, ki je poveljevala Rusijo, pravoslavje kot narodno Cerkev ipd., se je zdela našim izobražencem rešitev pred nemštvom. Carskemu režimu pa je bila le orodje njegove imperialistične »bratske« politike. »Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene« in podobna gesla so prihajala med ljudi, veržila slovenski jezik, tako da se je, kot vidimo, oddaljeval od svoje izvirne osnove; meglila so pojme o slovenski zgodovini in kulturi, češ da smo Slovenci narod brez zgodovine ipd. S tem pa so pospeševala asimilacijo slovenskih ljudi, ker jih nihče ni seznanil z resnično slovensko zgodovino in

pravim gledanjem na vrednote slovenske kulture.

Ravno narobe, iz dozdevne revolucionarne zavesti so poudarjali le slovensko hlapčevstvo, majhnost in nesrečnost. Tako so slovenski ljudje videli le v tujstvu imenitnost in gosposkost. Množice Slovencev na Koroškem npr. so se pomenčile zaradi tega, ne pa zaradi socialnega pritiska. Nemštvo je pomenilo nekaj boljšega. Nobeden se ni potrudil, da bi lažem snel masko in prikazal nemštvo v tisti luči, kar v resnici je, namreč zlitje več narodov, od Bavarcev do Alemanov, Frankov in Sasov ter pozen nastanek današnje nemške narodnosti. Podobno je razmerje do italijanstva na Primorskem. Italijanska narodnost je zelo pozen pojav.

Za navidezno tako nedolžnimi vprašanji tičijo mnogo globlji problemi ideologij, vseh mogočih mod in poskusov po »bratsko« razkrojiti slovenščino ter pojem narodne kulture, vsebovane v tem jeziku. Če poskusi niso dokončno uspeli v napadu na slovenski jezik, so pa gotovo v ustvarjanju skrajno negativnih pogledov na slovensko preteklost, v nesposobnosti, pravilno oceniti slovensko, v bistvu kmečko socialno kulturno dediščino ipd., na splošno v tem, da sam slovenski človek gleda na lasten narod in jezik kot na nekaj manjvrednega v primeri z drugimi. Po sto letih ideologij bi bil že skrajni čas, da se začne odkrivati tudi drugačno podobo slovenstva, tisto, ki je bila doslej zamolčana.

fi

Mati ne razume svoje hčere

V deveti številki »Ognjišča« najdemo na začetku pismo matere, ki sprašuje, kaj naj stori, ker ne razume več svoje hčere. »Rada berem „Ognjišče“ in vem, da je ta revija namenjena predvsem mladim,« piše. »Tu vidim mnogo mnogo problemov, s katerimi se srečuje današnja mladina. Ponavlja se skoraj ena in ista pesem. Mladi največkrat sami ne vedo, kaj pravzaprav hočejo. Največkrat hočejo vse drugo kot njihovi starši. Ne razumem, zakaj starši nikoli nismo svojim doraščajočim sinovom in hčeram vzor, če tudi živimo ali vsaj skušamo živeti primerno, vseč Bogu in ljudem.« Mati potem opiše značaj svoje hčere, ki je po srcu zelo dobra, a hodi v slabo družbo. Zelo je prizadeta, če se komu zgodi krivica, posebno v družini, a se ne zaveda, da trpimo predvsem zaradi nje same, ker vsemu kljubuje in kritizira vse od kraja, predvsem pa starše.

»Problem je v tem,« ji odgovarja urednik, »da mnogi mladi, kot vaša hčerka, nimajo ali celo ne priznavajo tistih vrednot, ki jih imate vi, ki jih imamo vsi, za osnovne: nimajo idealov. Vsi mi večkrat zgrešimo tiste vrednote, v katere verujemo, ali pa nimamo dovolj moči, da bi znali žrtvovati, kar je potrebno, da jih ne izgubimo. Toda jasno nam je, da je to narobe, da smo slabi, da bi morali biti drugačni, boljši. Žal se mi zdi zelo resnično, kar ste napisali: »Mladi največkrat sami ne vedo, kaj hočejo.« Ne bi rekel, da je večina mladih taka, je pa določen odstotek, ki je kar precej visok... Hčerki pa bi rad rekel: Ne prepusti se valovom brezbriznosti in otopelosti. Ni življenja brez žrtve. Lahko samo izbiramo, da se žrtvujemo za nekaj, za neke cilje, za neke ideale, in potem je žrtev lahka, ima smisel, ali pa te trpljenje in življenje povozita. Vendar je bolje priprizgati še tako majhno luč kot preklinjati temo.«

Revija prinaša nadalje pogovor s poljskim duhovnikom Frančiškom Blachnickim. V pogo-

voru je rekel med drugim: »Vire moči v prihodnosti moramo iskati v osebni veri, ki se pogloblja ob božji besedi.« V rubriki »Cerkev — Kristusova ustanova« je prikazano turobno poglavje v zgodovini Cerkve in tedanjih zahodnoevropskih držav, namreč poglavje inkvizicije in obsodanja čarovnic ter krivovercev. Cerkev je sestavljena tudi iz slabotnih ljudi in grešnikov, je rečeno v tekstu. Revija prinaša tudi lepo pesem Phila Bosmansa »Postati kot otrok«. Nadaljuje se rubrika »Kako sva se spoznala«, Marija pa objavlja lepo črtico »Mamica, zakaj?«

Urednik Silvester Čuk je napisal daljši članek o pesniku Alojzu Gradniku. Imenuje ga dr. Alojz Gradnik, a menimo, da bi Slovenci lahko vsaj ko gre za pesnike, pisatelje in umetnike, opustili svojo manijo titoliranja z doktorji. Doktorje imajo tudi drugod, npr. v Angliji, Franciji, Združenih državah, v Italiji (doktor je npr. Spadolini), a noben se ne da vsak hip, če sploh kdaj, naslavlja in častiti s tem nazivom, ki je največkrat samo pridobitev zaključnega izpita na univerzi, ne da bi tisti človek potem v življenju še napisal kaj učenega, kar bi naslov opravičevalo. Pri Slovencih pa se je ta manija doktorovanja začela prenašati celo na področje literature, društnega pastirstva in umetnosti. Počasi bodo vsi doktorji kot v južni Italiji, samo tistim se ne sme reči doktorji, ki to zares so oziroma, ki so doktorji že po tradiciji, namreč zdravniki.

Revija se spominja v tej številki tudi 120-letnice smrti škofa Antona Martina Slomška. Na srečo vsaj tega še nismo napravili za doktorja.

Naj omenimo še članek o obisku pri mladem invalidu Stankotu v Kamnjah pri Dobravljah, članek o pevski skupini »The Rolling Stones«, članek o lahkoatletu Carlu Lewisu, pisma mladih in nadaljevanje povesti Zore Piščanc »Na obalah morja«. Številko zaključujejo članek in fotografije o božjepotni cerkvi na Planinski gori pri Postojni.

Obrtniško delo je lepo in važno

Komur se je kaj pokvarilo v stanovanju, npr. na vodni ali plinski napeljavi, v pralniki ali hladilniku, radio ali televizija, ključavnica na vratih ali parket, ve, kako težko je dobiti obrtnika, ki bi to popravil. Ali ga sploh ni, ali pa ga je treba prositi in čakati cele tedne in celo mesece, ker je vedno prezaposlen in ga nikoli ni doma. Ne gre za izgore ali malomarnost, ampak za dejstvo, da je danes premalo obrtnikov. Veliko premalo. In razen tega se njihovo število neprestano manjša. Stari odhajajo v pokoj ali umirajo, naraščaja pa je malo, manj kot tistih, ki odhajajo. Po drugi strani pa se množi število ljudi, ki potrebuje obrtne usluge. Vedno več je hiš, mesta se večajo. Nekdaj so si ljudje marsikaj popravili sami, toda moderne naprave so preveč zapletene in drage, da bi si jih upali ljudje sami popravljati.

Pomanjkanje obrtnikov čutijo vsi, toda le malokdo se vpraša, kaj je temu krivo. O tem ne razpravljajo niti časniki, ali pa le zelo poredko. Nekateri pripisujejo krivdo tovarnam, češ da z visokimi plačami zablajo obrtnike na tovarniško delo. To je v resnici eden glavnih vzrokov za manjšanje števila samostojnih obrtnikov, toda ne toliko zaradi visokih plač v industriji, kot pa zaradi socialnega zavarovanja, predvsem zdravstvenega in pokojninskega, ki ga uživajo delavci v tovarnah ali pri železnici, samostojni obrtniki pa so v tem hudo zapostavljeni. Njihove pokojnine, za katere morajo sami plačevati prispevke, so majhne v primerjavi z delavskimi. Sindikati jih gledajo postrani ali pa se sploh ne brigajo zanje. Za sindikate obrtniki niso delavci, ampak podjetniki, posebno če imajo nastavljenega kakega delavca in vajenca. Podjetnik, pa naj je še tako majhen in naj se še tako prišteva k delavski plasti, pa je za sindikalne funkcionarje, ki kar brizgajo razredno ideologijo okrog sebe, razredni sovražnik.

Tudi šole malo storijo, da bi navajale mladino k temu, da bi si izbirala obrtniške poklice. Vsi hočejo postati, če že ne akademski izobraženci, zdravniki, advokati ali profesorji, vsaj bančni nameščenci ali uradniki. Starši in učitelji jih spodbujajo k

temu. V obrt gredo po tem pojmovanju samo tisti, ki ne morejo zdelovati šole. Marsikateri učenec, ki čuti veselje do te ali one obrti, si o tem ne upa ziniti doma, ker ve, da bi užalil očeta in da bi mati izbruhnila v histerični jok, če bi ji priznal, da bi postal rajši mizar kakor uradnik na pošti ali na uradu socialnega zavarovanja in da ga je strah ob misli, da bo moral vse življenje preždeti za pisalno mizo. Starši pa sanjarijo o tem kakor o največji sreči, ki lahko doleti njihovega sinčka v življenju. Kaj šele, da bi jima sin ali hčerka izrazila željo, da bi šla za kovača ali šiviljo. To bi sprejeli starši kot eno najhujših nesreč, ki jih lahko doleti.

Če pa bi sinček izjavil, da bi se rad šel učiti za čevljarja, bi morali gotovo poklicati Rdeči križ, ker bi enega ali drugega od staršev zadela kap. Pri tem pa so na dnevnem redu tožbe, da ni mogoče dobiti čevljarja, ki bi potemplal raztrgane podplate ali popravil pete na sicer še zelo dobrih čevljih.

Tisk in radio, predvsem pa seveda šole bi morali napraviti, kolikor je le mogoče, da bi v mladini spet vzbudili veselje do obrti, ki je osnova vsakega gospodarstva in

tudi industrije, veselje do samostojnega in donosnega dela, in da bi tudi v javnosti povečali ugled obrtnikov in njihovo družbeno veljavo. Spet bi morale priti do veljave obrtniške zveze in društva, njihove zadruge, bolniške in pokojninske blagajne in strokovni nazivi. Nekdaj so se ljudje s spoštovanjem ozirali po napisnih tablah obrtnikov, npr. diplomirano čevaljarstvo ali patentirani podkovač, kajti vedeli so, da ni v tem nič smešnega, ampak da diplomirano čevaljarstvo pomeni, da imajo dotični čevljar in njegovi pomočniki diplome za izdelovanje posebnih čevljev, npr. za operne pevke, baletke in gledališke igralke ali za ortopedske čevlje, za kar je bilo potrebno delati posebne obrtne izpite, in da patentirani podkovač pomeni, da ima dotični kovač še poseben patent, t.j. spričevalo za podkovanje konj, česar seveda ne zna vsak kovač. Naravnost občudovanje in zavist pa so vzbujali in vzbujajo še danes mizarji, izdelovalci čolnov, smuči itd. Vse to bi bilo treba razložiti in pojasniti učencem v šolah in jim vzbuditi veselje do obrti. Država pa bi morala storiti vse, kar je mogoče, da zagotovi obrtnikom enakopravnost z delavci v pogledu zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, da obrtniki in njihove žene ne bodo več v skrbeh, kaj bo z njimi na stara leta. Če bi bilo to storjeno, bi obrt nedvomno spet zacvetela.

Sodobno kmetijstvo

2.

Vitaminske skupine D urejajo presnovo rudnin, zlasti delujejo na pravilno razmerje med apnenimi in fosforinimi snovmi, ki so poglavitne sestavine okostja, a so močno vezani na vitamin A in brez njega se le težko obdržijo v telesu.

Tega vitamina je v mladih, sončnih travah, zlasti deteljah, največ pa v ribjem olju. Krma, ki je zrasla na sončnih legah, jih vsebuje več kakor krma v senci.

Vitamin D oziroma njegova prednja stopnja nastaja tudi v telesu samem, in sicer v koži, če so živali kaj več na prostem. Posebno je to opazno pri prašičih. Pomanjkanje vitamina D povzroča pri rastočih živalih rahitis, kar je posebno opaziti pri psih in prašičih, katerih mladiči naglo rastejo. Pri prašičih so tega krivi temni svinjaki brez tekališč, ko živali svoj živi dan skoraj nikoli ne pridejo na prosto. Zato v koži ne nastaja protivitamin D in v kosteh se ne odlaga apno, ker ga brez tega vitamina telo izloči, torej se rahitis lahko razvija, če je apna v krmi dovolj. Če ga je premalo, kar se zgodi, če prašiče krmimo večinoma s krompirjem in pesnim perjem, oziroma z gomolji sploh, se bolezen razvije še prej. Živali grizejo omet na zidu, žro zemljo in vse drugo, da bi utešile lakoto po apnu.

Avitaminozo D bomo najuspešneje preprečevali, če živali spuščamo na prosto in jih krmimo tudi z deteljo ali jim omogočamo pašo. Pozimi dodajajmo ribje olje in kostno moko, a le v predpisanih količinah, zdravljenje pa prepustimo živinozdravniku.

Vitaminski in njihovo pomanjkanje

Vitamin E vzdržuje tudi druge vitamine v organizmu. Potreben pa je za redno delovanje živčevja, srca in jetr ter vzpodbuja delovanje žlez, ki urejajo spolno življenje živali.

Največ vitamina E je v žitnih kalčkih, zlasti pšeničnih, dalje v mladih travah, v zeleni in sušeni detelji in jajčnem rumenjaku. V krompirju, pesi, repi in drugih gomoljnicah ga pogrešamo. Za pomanjkanje tega vitamina so zlasti občutljivi 1 do 2 meseca stari piščančki in mlade race. Živali se težko in nenormalno premikajo ter končno ohromijo. Če brejim živalim primanjkuje vitamina E, utegnejo zvreči, zlasti v drugi polovici brejosti krave so storile mrtva teleta ali pa tako oslabljena, da so poginila že po nekaj dneh ali celo nekaj urah. Značilna pri takih teletih je izredna mršavost, rumena koža in rumeni parklji. Če so na svet prišla živa, pa se niso zmenila za sesanje in so se le težko obdržala na nogah, preživela pa so ostala kržljava.

Drugi raziskovalci pa vitaminu E ne pripisujejo toliko pomena za plodnost živali, marveč dolžijo teh motenj vitamin A. Ker pa je ta vitamin odvisen od vitamina E, je možno, da je E le v posredni zvezi s plodnostnimi motnjami, ker je tudi vitamin A vezan še na D.

Po vsem tem lahko vidimo, kolikšna je medsebojna odvisnost posameznih vitaminov, kakor tudi povezanost vitaminov s hormoni in še drugimi telesnimi sokovi. Torej moramo pri teh obolenjih skrbeti predvsem za rastlinsko krmo, ki vsebuje vse te vitamine.

Z. T.

»Trst - mesto kave«

V soboto, 18. septembra, se je na sejemskem razstavišču pri Montebellu zaključila mednarodna prirediteljska »Trst - mesto kave«, ki je doživela lep uspeh. Med to tridnevno prirediteljsko, ki sta jo organizirala Velesejemska ustanova in Tržaško združenje kave, je treba omeniti razstavo in strokovni seminar, ki je bil posvečen vprašanju kvalitete kave. Ti mednarodni dnevi kave v Trstu so pokazali pri gospodarskih operaterjih iz tega sektorja precejšnje zanimanje.

Organizatorji so namreč povabili k sodelovanju strokovnjake iz Italije in Evrope, ki so med zasedanjem v kongresni dvorani tržaškega velesejema govorili o odnosih med državami proizvajalkami in uvoznicami kave, o problemih v zvezi s kvali-

dalje na 8. strani ■

Problem manjšin in zatiranje narodov

V zadnji številki našega lista je prof. Boris Pahor v »pismu uredništvu« odgovoril na članek »O zaščiti zatiranih narodov in manjšin«, ki ga je objavil Novi list v svoji številki 1380 (9. septembra letos).

Veseli smo, da je prof. Pahor našel naš članek »v redu« in da si želi »več takih člankov, zato da bi bila naša javnost obveščena o številnih asimilacijskih procesih, obenem pa tudi zato, da bi se med ogroženimi skupnostmi ustvarila duhovna vez, ki je izredno pomembna za vztrajanje v enakem boju za preživetje«.

Menimo pa, da prof. Pahor ni pravilno razumel vsebine našega članka — verjetno po naši krivdi, ker pač nismo bili dovolj jasni. Smisel članka je bil namreč ta, da ni nobene uradne mednarodne organizacije, recimo kakega organa Združenih narodov ali vsaj posvetovalnega telesa, v katerem bi bile zastopane države, državne ustanove ali mednarodne ustanove, od Združenih narodov, Cerkev, univerz itd. do raznih institutov, časnikov, znanih urednikov, etnologov itd., ki bi se ukvarjal z reševanjem manjšinske problematike, s problematiko zatiranih narodov in etničnih manjšin ter jezikov in ki bi lahko tudi z neko določeno pravico zahteval posluš pri Organizaciji Združenih narodov in pri posameznih državah.

Dobro vemo za obstoj AIDLCM, čeprav žal ne dobivamo nobenih njenih publikacij in dokumentacije ter poročil o njenih posvetovanjih. Vemo to, kar objavi kje prof. Boris Pahor ali še kdo. To delovanje je vredno vsega spoštovanja in priznanja, vendar ima bolj ali manj zasebni značaj. Velik korak bo storjen naprej tedaj, kadar bodo Združeni narodi — ali parlament Evropske gospodarske skupnosti — ustanovil svoj uradni posvetovalni organ za reševanje manjšinske problematike.

Uredništvo Novega lista

—o—

»TRST — MESTO KAVE«

■ nadaljevanje s 7. strani

teto kave, kar je bistvenega pomena, da se bo lahko poraba tega poživila še širila. Poslušali so tudi predavanje o zdravstvenih predpisih glede kave, o tehnologiji in pogojih embalaže za kvaliteto kave, o važnosti kvalitete kave na prehranbenem področju. Predstavnik tržaške pristaniške ustanove pa je spregovoril o dolgoletnih izkušnjah tržaškega pristanišča pri prometu s kavo.

Udeleženci zasedanja prireditve »Trst - mesto kave« so ob zaključku lahko ugotavljali pomembnost kvalitete kave. Gospodarski operaterji so prepričani, da bo poraba kave lahko narasla le, če bo kvaliteta neoporečna. To dokazujejo razmere na svetovnem trgu. Tržaški organizatorji pa so bili zadovoljni tudi zato, ker bosta mesto in tržaška trgovina s kavo še pridobili na svojem ugledu in seveda tudi blagovnem prometu.

Odnosi med starimi in mladimi

Skoro ni dneva, da ne bi kje brali ali slišali po radioteleviziji o takoimenovanem problemu starih oziroma o odnosih med mladimi in starimi, med odraslimi in že poročenimi otroki in njihovimi ostarelimi starši. O tem se navadno govori kot o tragičnem problemu, češ stari so osamljeni, čutijo se zapuščeni, odrinjeni in nepotrebni, mladi jim dajo čutiti, da jim ni nič do njih ali celo, da jih ne marajo, in tako dalje.

Kot pri vsakem problemu, pa se tudi pri tem navadno pretirava. Znano je, da se dogaja vedno pravzaprav samo dvoje: ali da se skuša kak problem zatajiti, zamolčati ali omalovaževati, ali pa da se ga napihuje, umetno povečava in se ga skuša na vsak način napraviti tragičnega. Tako je tudi s problemom odnosov med mladimi in starimi. Navadno se z njim pretirava.

Izkušnja uči — in to potrjujejo razne veje znanosti, od biologije in psihologije do filozofije in sociologije — da se človeška narava v bistvu ne spreminja in da torej ni verjetno, da bi danes otroci manj ljubili svoje starše kakor nekdanj. Če se ta ljubezen ne razodeva tako, kakor bi starši radi, ima to pač svoje vzroke, ki pa gotovo ne izvirajo iz večje pokvarjenosti in brezčnosti današnje mlade generacije. Predvsem je treba pomisliti, da starši navadno nekoliko pretiravajo, če prikazujejo problem tako, kakor da je danes hujši, kot je bil nekdanje čase. Če nekoga boli zob, je pač naravno, da je prepričan, da je njegova bolečina strašna in da ni še nikogar tako bolel zob, kot boli njega. Drugič pa je treba pomisliti, da so se v zadnjih desetletjih življenjske razmere zelo spremenile. V nekdanjih časih, ko je velika večina ljudi živela na kmetih, se ni nikoli zgodilo, da bi bila starša na stara leta ostala sama. Na posestvu je vedno ostal poročen sin ali hči in mladi in stari so živeli v tesni sosesčini, pogosto celo pod isto streho. Prav zaradi tega je pogosto prihajalo do trenja in do prepirov, posebno med taščo in snaho ali med tastom in zetom. Oboji so si mnogokrat želeli, da bi bivali narazen.

Danes velika večina ljudi biva v mestih in večjih krajih. Mestna stanovanja ne nudijo toliko prostora, kot so ga nudile nekdanje kmetije, in nujno je, da gredo mladi pari stanovat kam drugam. Tako se znajdejo starši sami in prevzame jih občutek zapuščenosti. Toda temu so mnogokrat krivi tudi sami, saj samo čakajo, da jih obišče drugje stanujoči sin ali hči, ne pride pa jim na misel, da bi ju oni obiskali. Zaradi oddaljenosti niso mogoči redni in morda niti pogosti stiki. To pa nima samo negativnih, ampak tudi svoje pozitivne strani. Stari in mladi si ne stopajo več na prste, veliko manj je med njimi trenja in prepirov, ker pač ni več vzrokov ali povodov zanje. Oboji so bolj neodvisni. Navadno nič ne brani babici, da ne bi obiskovala svojih vnukov in pomagala snahi paziti na otroke. Snaha ji bo hvaležna za to, posebno če ima službo ali mora v mesto po opravkih. Isto velja za dedka. Če bodo stari včasih povabili mlade k sebi na kosilo ali večerjo, se bodo tudi mladi čutili dolžne, da povabijo starše. Potrebni so medsebojno spoštovanje, ljubezen in obzirnost, predvsem pa tudi obzir do po-

trebe po neodvisnosti mladega para. Če mladi par čuti, da se skušajo starši preveč vmešavati v njune zadeve, se zapre vase in se začenja izogibati prepogostih stikov. Mladi pa bi seveda morali imeti obzir na starše in jih ne bi smeli gledati posmehljivo, zviška, jih izkoriščati ali odvracati svoje otroke od njih. To so izjemni primeri, a z dobro voljo in če ni zakrknjenosti na eni ali na drugi strani ali na obeh, se dajo popraviti ali prepričati.

Vsekakor problem ni hujši, kot je bil nekdanj. Da razpolagajo danes starši in poročen otroki z ločenimi stanovanji, je vsekakor pozitivno dejstvo, tako s stališča udobja kot s stališča neodvisnosti. Tudi ekonomsko so oboji bolj neodvisni. Hudo je le, če manjka ljubezni med starimi in mladimi, a temu je vedno nekaj krivo. Odpraviti je treba tisti vzrok, včasih tudi kaj odpuštni in pozabiti, pa se bo odnos takoj izboljšal. Veliko pripomorejo k temu tudi otroci oziroma vnuki in toliko priložnosti za družinske praznike in za skupno obhajanje velikih cerkvenih praznikov, kot sta npr. Božič in Velika noč. Gotovo zna babica lepše pobarvati pirhe ali speči potico kot mamica, zato jo je treba povabiti, in če sprejme povabilo, je takoj ustvarjeno tako priščno ozračje, v katerem takoj izgine problem odnosov med starimi in mladimi.

—o—

S TRŽAŠKEGA

TRST ENO NAJDRAŽJIH MEST

Življenjski stroški so se v tržaški občini septembra povišali za nekaj manj kot dva odstotka v primerjavi z avgustom in za 19,6 odstotka v primerjavi z lanskim septembrom. Inflacija je torej dokaj višja od 16 odstotkov, ki jih predvideva vladni načrt za zajezitev inflacije. K zvišanju življenjskih stroškov so pripomogli v prvi vrsti znatni poviški tarif elektrike, metana in plinskega olja, ki so se povišali za dobrih 5 odstotkov. Cene obleke so porastle za 4,6 odstotka, živež pa za 1,7 odstotka. V letu dni se je prehrana podražila za 20, obleka pa za 18 in pol odstotka.

V zvezi z draginjo je bila na pobudo občinskega odbornika Traunerja seja, ki so se je udeležili predstavniki trgovcev in sindikatov. Ugotovili so, da je Trst med najdražjimi mesti v Italiji. Predstavniki sindikalnih zvez so zahtevali, naj občina poskrbi za nadzorstvo nad cenami, kot se to že dogaja na primer v Milanu in Padovi. Na podlagi analiz je razvidno, da so cene prehrane v veleblagovnicah mnogo nižje kot v manjših trgovinah.

—o—

SLOENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Daniel L. Coburn

PARTIJA REMIJA

V torek, 28. septembra, ob 20.30 v Prosvetni dvorani »Igo Gruden« v Nabrežini.

V sredo, 29. septembra, ob 20. uri v Domu »Jakob Ukmar« v Skednju.

—o—

Federico Garcia Lorca

KRVAVA SVATBA

V soboto, 25. septembra, ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu.